

LA CONTRA

Thomas Pogge, director del programa de Justicia Global de Yale

VICTOR M. AMELA INA SANJOS LLUÍS AMIGUET

Tinc 60 anys i com a filòsof he demostrat que la bondat consisteix a no perjudicar els altres més que no pas a beneficiar-los: són les 'obligacions negatives'. Semblen més fàcils, però són més difícils: la democràcia ens fa a tots responsables. No tinc religió, però tinc ètica

“Sense classes mitjanes no hi ha democràcia”

JORDI ROVIRALTA

Durant els últims 25 anys les classes mitjanes, que som el 30 per cent de la humanitat, hem perdut un 20 per cent de la nostra renda.

Suposo que això varia en cada país.

Als EUA i a Europa ha estat així. I, mentrestant, el 5 per cent més ric ha augmentat la seva fortuna. I un u per cent de la població mundial l'ha multiplicat per set.

Vostè és filòsof eticista: per què el multimilionari és més avariciós que el pobre?

No és que els rics vulguin fastiguejar els pobres. El ric s'enriqueix per no sentir-se pobre quan es compara amb altres rics. I, com que cada vegada n'hi ha menys que són més rics, es veuen forçats a ser avariciosos. Perquè, com més petit és el club dels rics, més diners has de tenir per formar-ne part.

La resta sabem resistir amb menys?

La classe mitjana perdem renda, però podem viure i ser feliços fins i tot amb menys, però aquest no és el veritable problema.

Com a problema no és petit.

L'autèntic problema és que aquesta immensa desigualtat creixent converteix la democràcia en inviable. La corromp. Sense classe mitjana no hi ha democràcia.

Per què?

Perquè els polítics, els legisladors, els governants o els reguladors de classe mitjana cada vegada són més fàcils de comprar per a aquests pocs multimilionaris cada vegada més rics.

Les democràcies es berlusconitzen?

El procés s'anomena captura regulatòria. L'elit extractiva de cada Estat ven les lleis i el govern a canvi de diners per als seus partits i, de passada, per a ells mateixos.

Això és més vell que la tos.

Però el que és nou és que, encara que aconseguïssim amb honestedat una democràcia justa al teu país, l'autèntic joc del poder ja no depèn de cap Estat, sinó d'organitzacions transnacionals no democràtiques amb regles opaques i controlades per lobbies.

Per exemple.

El preu del petroli, la regulació de la banca de tot el planeta, les patents dels fàrmacs, els aeroports i l'aviació i, sobretot, el comerç, ja no es regulen per les lleis democràtiques de cap país.

Pot ser més precís?

L'Organització del Lliure Comerç o les agències de l'ONU, com la de la Salut, o l'FMI o el Banc Mundial, cada vegada deci-

Busca amics pobres

Ningú no se sent ni ric ni pobre, sinó més ric o més pobre que algú altre. Així s'explica l'avarícia dels cada vegada menys que són cada cop més immensament rics: ens espremen per no sentir-se tan pobres al costat dels bilionaris del seu país. I aquests, alhora, respecte a Slim, Gates o Buffett. La lliçó és que per sentir-nos rics no necessitem guanyar bilions; n'hi ha prou amb buscar-nos amics més pobres. Pogge no es conforma a descriure el món; vol millorar-lo amb pragmatisme, com el del seu sistema de compensació a la recerca farmacològica per evitar els medicaments cars. I amb realisme: l'Acadèmia Europea no té cap problema a reconèixer la filantropia de Bush fill!

deixen més amb menys control democràtic.

Per què?

El final de la guerra freda els ha convertit en amos de les regles de la globalització. Les indústries clau com l'agroalimentària, la farmacèutica, la del lleure o el software i internet ja no les regulen els governs. I són les que generen més creixement.

Google encara no paga impostos aquí.

Totes aquestes indústries han aconseguit que Espanya i tots els països respectin els seus interessos. Per exemple, van aconseguir que si un país copiava fàrmacs sense llicència per vendre'ls barats, fos expulsat de l'Organització Mundial del Comerç.

La innovació també s'ha de pagar.

Però l'Índia, entre d'altres, va haver d'acceptar-ho. I per això els indis ja paguen fins a 50 vegades el preu de fabricar alguns medicaments. Molts no han pogut i han mort.

Però si vostè regala els medicaments, ningú no voldrà fabricar-ne.

A Yale hem creat un mecanisme alternatiu al pur mercat. Anàlitzem l'impacte de cada nou fàrmac en la salut de cada país i la seva rendibilitat econòmica i convidem cada govern a compensar en aquesta proporció la farmacèutica per la seva recerca. Així, la medicina es ven al malalt a preu de cost, però tots hi guanyen.

És una bona idea.

La Unió Europea ens la subvenciona amb dos milions d'euros i hem firmat un contracte amb Johnson&Johnson per començar a aplicar aquest nou sistema a l'Índia.

Endavant!

El nostre altre projecte intenta promoure una arquitectura financera mundial per prevenir l'evasió fiscal.

Aquest és més difícil encara.

No ho fem només pels països rics sinó, sobretot, pels països pobres, perquè, com més evasio fiscal hi ha, més difícil és per a un país abandonar la pobresa.

Qui sap quant s'evadeix?

Als EUA s'evadeixen un 2% de les rendes; a la Unió Europea un 8% no paguen impostos; als països emergents, més del 30%, i a l'Àfrica, més del 40%. I això que avui tenim mitjans tècnics per evitar aquest frau fiscal.

Com?

La veritat és que els governs estan més disposats a col·laborar per evitar-ho que els bancs, que s'escapen del control estatal.

Què proposa per controlar-los?

Que qualsevol compte obert en un país es declari també en el d'origen dels diners. Els bancs suïssos estan fent passos en aquest sentit sota l'enorme pressió dels EUA.

Per acabar, doni'm una bona notícia.

L'immens progrés de la sanitat al planeta durant els últims quinze anys: Bush -no ho va fer tot malament- va llançar una exitosa campanya contra la sida i Gates ha aconseguit altres resultats impressionants.

LLUÍS AMIGUET